

Abadía de Sant Josep de Clairval

Carta del Estiu 2014

Estimats Amics,

SANT Joan Pau II, durant el seu llarg pontificat, recorregué el món sencer per proclamar l'Evangelí. L'any 1989, a Madagascar, s'expressava d'aquesta manera: «estic content d'haver arribat a casa vostra per celebrar la beatificació d'una filla del noble poble de Madagascar, la qual ha estat "columna i base" per als seus germans i germanes. I, des d'ara, encara ho serà més, doncs la Victòria Rasoamanarivo il·lustra d'una manera molt especial el lloc que pertany a les dones a l'Església... Reconeixereu en aquesta primera beata, les qualitats tradicionals del vostre poble. Molts testimonis han fet ressaltar la seva paciència, que no té res a veure amb una mena de renúncia o fuga davant les dificultats, sinó que és, més aviat, una actitud profundament pacífica vers tot allò que entristeix o que perjudica, fins i tot davant del mal que hom pateix».

La Rasoamanarivo va néixer a la capital, Antananarivo, l'any 1848; fou el quart rebrot d'una família de set plançons. El seu pare s'havia convertit al protestantisme; de la seva mare diuen que escampava dolçor i bondat al seu voltant. Aquesta família pertany a una de les quinze tribus dels 'Hovas', que viuen en el cor de l'illa de Madagascar. Encara que no fossin prínceps ni nobles, els seus membres han esdevingut els més poderosos i rics del reialme, sobretot després que la reina Ranavalona I (1828-1861) investí l'avi de la Rasoamanarivo amb el càrrec de comandant cap de l'exèrcit. La família forma un clan impenetrable, ben instal·lat en les grans cases construïdes al voltant del palau de la reina. El sistema polític és un despotisme absolut.

La noia va tenir una infantesa despreocupada i ociosa; ha estat iniciada a totes les pràctiques supersticioses del seu poble i porta al damunt els amulets que pretenen alliberar-la de qualsevol mal. Té tretze anys quan mor la reina Ranavalona I, a la qual succeeix el seu fill Radama II. Aquest rei permet que els missioners catòlics puguin establir-se a Madagascar. Ja hi havia hagut missioners al segle XVII, enviats per Sant Vicenç de Paül, però la religió cristiana es va escampar a Madagascar, bàsicament des de 1820, després que el pastor protestant Jones hi hagués portat la Bíblia. L'any 1830 ja hi havia un nucli important de cristians, del qual molts van morir per la seva fe; en efecte, el 1835, la reina va organitzar una gran persecució contra els seguidors de religions estrangeres. Vint anys més tard, alguns missioners catòlics aconseguiren entrar d'amagat al país. Els darrers mesos de l'any 1861, gràcies a les bones disposicions del rei Radama II, els jesuïtes poden establir-se oficialment a Antananarivo. Els acompanyen dues monges de Sant

Beata Victòria Rasoamanarivo

Drets reservats

Josep de Cluny, les quals obriran la primera escola catòlica per a les nenes de la capital.

"Com si algú em mirés"

La Rasoamanarivo, serà de les primeres alumnes de les monges. El seu perfil de nena cabal no passa desapercebut, ni tampoc el seu ardent desig d'aprendre la religió cristiana. Més tard, explicarà el següent fet: «un dia, vaig entrar a l'església com si fós una tarambana i vaig posar-me a menjar una fruita. De sobte, els meus ulls es van fixar en el Sagrari i em vaig sentir tota cohibida, com si algú em mirés des d'allí... Em vaig sentir tan avergonyida d'allò que estava fent que vaig sortir per llençar la fruita que m'estava menjant. Vaig tornar a l'església i em vaig agenollar per pregar». L'1 de novembre de 1863, la noieta és batejada amb el nom de Victòria, juntament amb d'altres vint-i-cinc catecúmens. La seva padrina és la superiora de les monges, la germana Gonzaga. Els nous batejats són admesos a la primera Comunió el 17 de gener, i durant l'acte, són consagrats a Maria. Aquesta primera celebració atrau a l'església d'Andohalo gran quantitat de persones; s'hi pot veure protestants i pagans, tots plegats molt inquiets per aquesta propagació del catolicisme en el país.

«Als cristians d'avui, deia sant Joan Pau II, la Victòria ensenya com viure el propi Baptisme. Com a adolescent, educada per les germanes de Sant Josep de Cluny, es va

preparar seriosament per ser membre de l'Església. En descobrir els manaments de Déu, decideix observar-los immediatament, per lluitar contra el pecat. Obeeix la llei de Déu amb gran llibertat interior i amb amor... El sagrament del Baptisme, és per a ella com deixar-se envoltar per la presència de Crist ressuscitat. El sagrament de la Confirmació acabarà per fer d'ella una fidel, un temple de l'Esperit Sant, com diu l'apòstol... Vosaltres també heu de prendre exemple d'ella, en veure el seu amor profund per la Missa, a la qual no hi volia faltar mai. Hem de saber que la Comunió amb el Cos de Crist, és el veritable aliment dels batejats, doncs és la trobada més íntima amb el Senyor».

Objectiu frustrat

La Victòria té quinze anys quan la seva família pensa en casar-la. La noieta voldria fer-se religiosa, però l'obliguen a contraure matrimoni. Més tard, durant la guerra de 1883, dirà: «el bon Déu no ha permès que jo sigui religiosa, doncs veia els mals d'avui i si jo hagués estat religiosa, ara no podria fer tot el bé que faig per la religió cristiana». El 13 de maig de 1864, la Victòria es casa amb el seu cosí Radriaka; d'acord amb el costum del país, els casaments havien de fer-se entre membres de la mateixa família. El seu marit s'ocupà d'una part de l'exèrcit de Madagascar. Poc després d'aquest matrimoni, l'oncle i sogre de la Victòria, en Rainilaiarivony, va ser nomenat primer ministre. Tothom sap la gran admiració que el dignatari sent per la religió de la seva neboda i nora.

La reina Rasoherina, que va succeir a Radama II l'any 1863, confia l'educació dels seus fills adoptius als missioners catòlics; no obstant això, no trigaran en veure's obstaculitzats en el seu apostolat per la rivalitat dels protestants. Des del 1867, el protestantisme esdevé la religió oficial i el seu poder s'enforteix, sobretot després de l'adhesió de la reina Ranavalona II, successora de Rasoherina, l'any 1868. Les pressions per atraure els catòlics cap a la religió reformada són grans, fins i tot dins de la família del primer ministre. La Victòria que, malgrat la seva edat, encara continuava l'educació amb les monges catòliques, és obligada a assistir a l'escola protestant. La pobra noia plora nit i dia fins que la tornen a l'escola catòlica de les germanes. Un altre oncle de la Victòria, en Rainimaharavo, duu una lluita obstinada contra els catòlics; esdevingut cap de la família, més d'una vegada intervé amb la seva neboda per convertir-la al protestantisme, la noia, però, oposa una gran fermesa a totes les seves exhortacions. Un dia, la Victòria li va respondre: és en va que vostè vol intimidar-me amb les seves amenaces. Només serveixen per reforçar la meva fe. Espero el dia en què vostè em farà fora de casa; aleshores, lliure de qualsevol preocupació, me'n aniré per la ciutat, demanant l'hospitalitat a persones que tenen algun afecte per mi. Ara bé, fer-me renunciar a la meva religió, no ho podrà pas aconseguir mai». En una altra ocasió li diu: «la meva persona física li pertany a

vostè, doncs és el cap de família, però la meva ànima pertany a Déu. No la vendré pas».

Degut a que avui dia la mentalitat relativista està generalitzada, molts no entenen aquest lligam indefectible de la nostra biografiada amb la fe catòlica, sabuda per ella com la única vertadera. Per avaluar la justesa d'una tal adhesió, cal recordar en primer lloc, que «creiem a causa de l'autoritat de Déu que revela i que com a Déu que és, no pot enganyar-se, ni enganyar-nos» (*Catecisme de l'Església Catòlica*, núm. 156) i, d'altra banda, que la nostra condició d'éssers racionals, ens obliga a d'adherir-nos a la veritat, tan aviat com la trobem i a ajustar les nostres vides a les exigències d'aquesta veritat» (Vaticà II, *Dignitatis humanae*, 1).

El cap és Crist

En Radriaka, el seu marit, no comparteix les creences de la Victòria i és ben lluny de ser un model d'espòs. També, intenta fer-li renegar la fe catòlica; li esmenta aquelles paraules de sant Pau: *dones, sigueu obedients als vostres marits com al Senyor, doncs el marit és el cap de la dona* (cf. Efe 5: 22-24). «Sí, és veritat, respon la Victòria, però el cap de l'home i la dona, és Crist, i és a Ell a qui em vaig donar en casar-me amb tu i Ell no vol que jo el traeixi obeint-te a tu en aquest punt... No, Radriaka, això és impossible!» La jove muller només se sent recolzada per un sol cosí, l'Antoni Radilofera; també sent una profunda amistat vers la Rosalia, una esclava de la família; totes dues resen i s'encoratgen en la fe. D'altra banda, la persecució enforteix la Victòria i la fa triomfar sobre tot respecte humà. Practica la seva fe sense cap ostentació, però sense timidesa; a aquells que se sorprenden veient la seva pietat, els respon: «és així com ho fem nosaltres els catòlics!» El seu coratge acaba esgotant els seus perseguidors...

Un matí, després d'una nit sense poder dormir i havent resat força Rosaris, la Victòria es lleva i, abans de les quatre de la matinada se'n va a l'església. Poc després, un individu li entra a casa per efracció. Hi ha diners sobre la taula, però no toca res. La Victòria és encara a l'església quan venen a informar-la de l'esdeveniment. «Vaig tenir la impressió, dirà, que algú volia matar-me; vaig donar gràcies a Déu per haver-me protegit i li vaig prometre més fidelitat en el meu servei».

La nostra beata duu una existència austera, doncs ha de conciliar les obligacions familiars, els deures de dama de la cort i una vida de pregària intensa, a la qual associa el seus servents. La seva generositat vers tothom, les seves obres i el testimoni de la seva fe, imposen respecte i li donen un indiscutible ascendent moral a la cort. Molt d'hora al matí, va a l'església, però això molesta la família; el seus parents envien d'amagat esclaus per tirar-li pedres pel camí... Una nit, els guàrdies que vigilen la ciutat, la detenen i informen el primer ministre, però aquest els diu que «ningú pot sortir al carrer durant les nits, excepte la Victòria». A l'església, la nostra

damisel · la s'agenolla sovint, es recull i dirigeix la mirada cap al Sagrari. La seva pregària predilecta és el Rosari. Coneix tots els malalts de la parròquia, els visita, els anima i si cal, els dóna diners. Com era costum aleshores en aquell país, la Victòria està envoltada per centenars d'esclaus. Els estima i es preocupa per ells com una mare, doncs ella no ha tingut fills. Un dia, que vol alliberar dos esclaus, ells no volen marxar de cap manera; llur desig és servir-la fins la mort.

Un vincle indestructible

Malgrat la seva alta condició social, el seu marit es deixa portar per les passions, fins i tot pel consum excessiu d'alcohol. Com a resultat, una gran violència impera a la llar i la Victòria haurà de patir moltíssim. La conducta d'en Radriaka es fa tan escandalosa que el seu pare, el primer ministre, d'acord amb la reina, vol trencar el seu matrimoni amb la Victòria. Aleshores, la nostra heroïna suplica a la reina que no permeti aquesta separació: « el matrimoni cristià, diu, és indissoluble; va ser instituït per Déu i beneït per l'Església. Els homes no tenen cap poder sobre ell ». Per afavorir la conversió del seu marit, aquesta bona esposa no deixa passar cap oportunitat per ajudar-lo en la promoció del bé. « Malgrat les humiliacions suportades per ella, dirà sant Joan Pau II, la seva paciència incansable reforçava la seva convicció cristiana, per romandre fidel a l'enllaç indissoluble del sagrament del Matrimoni ».

La Victòria manté honorablement el seu rang en el món, però en mig de les distraccions mundanes, no oblida mai a Crist, la seva vida. Quan junt amb la Rosalia, s'acomiada de la família o de la cort, dient: « disculpeu-nos, és l'hora d'anar a l'església », ningú pensa en censurar-la. L'any 1876, va ser nomenat rector de la parròquia d'Andohalo, un missioner francès, el Pare Causseque. Aquest sacerdot inicia la publicació d'una petita revista d'apologètica, i funda, amb els antics alumnes dels Germans de les Escoles Cristianes, un moviment d'espiritualitat marista, anomenat la Unió Catòlica. Al mateix temps, desenvolupa la congregació de la Mare de Déu, a la qual pertany la Victòria, i l'orienta cap a les obres a favor dels pobres i dels leprosos. Gràcies a ell, la construcció de la catedral d'Antananarivo es durà a terme; la Victòria hi contribuï ben generosament.

L'any 1883 arriba la Guerra Franco-malgaix, com a conseqüència de la negativa del govern malgaix per concedir als estrangers el dret de propietat. A més, el primer ministre ha fet treure les banderes franceses que onejaven des de 1840 en diversos punts de la costa, on alguns responsables locals havien demanat la protecció francesa. Aquest conflicte provoca l'expulsió dels missioners francesos i posa en perill la gran comunitat catòlica que compta amb unes 80.000 persones. La majoria són, encara, ben novicis en la fe i, gairebé tots, provenen de les franges més pobres de la societat. Només la Victòria Rasoamanarivo té la força per defensar aquells que, a

causa de les seves relacions amb els francesos, són considerats com a traïdors. Els dies anteriors a la sortida dels missioners, les esglésies d'Antananarivo estan plenes de cristians que assetgen els confessoris i pregunten amb fervor. El 29 de maig, té lloc l'exili de les germanes de Sant Josep de Cluny. El clima de por no permet trobar portadors, i les monges han de deixar Antananarivo a peu. La Victòria alerta el primer ministre. Immediatament, el seu sogre dóna les instruccions que calen i els portadors atenyen les monges, que ja són a 10 km de la ciutat. Abans de marxar, el Pare Causseque convoca els membres de la Unió Catòlica i els confia el destí de les esglésies i de les escoles durant l'absència dels missioners. A la Victòria li diu: « quan nostre Senyor se'n pujà al cel, Maria, la seva Mare, es quedà a la terra per donar suport als Apòstols i als primers cristians; així, durant l'absència dels missioners, vostè ha de ser l'àngel custodi de la missió catòlica i el suport dels fidels. « Pare, faré el que pugui », li respon ella amb sanglots.

Enmig dels fidels

Després de la sortida dels missioners, les esglésies són tancades per les autoritats, i es col·loquen guàrdies a les portes. El diumenge següent, la Victòria n'aconsegueix la reobertura, tan a la ciutat com a les zones rurals. Per assenyalar la representativitat a la Victòria, els cristians d'Antananarivo, li demanen que canviï de lloc per resar a l'església. Fins el moment, es posava en un banc retirat, al costat de la capella de la Mare de Déu, i ara, els fidels volen que es posi en un lloc ben visible; un banc ja està preparat i decorat per a ella, al bell mig del passadís; la Victòria s'hi agenolla amb gran senzillesa. Els seus adversaris li pregunten per què va a l'església, ja que no hi ha cap celebració de Missa; Ella respon: « com podeu fer-me aquesta pregunta? » Tot i que el Santíssim no hi sigui present, penseu que la meva ànima està adormida? Em represento els missioners celebrant Missa; penso en totes les Misses que se celebren arreu del món i aixíestic ben unida a les intencions dels sants del cel i dels justos de la terra ».

D'acord amb la Victòria, la Unió Catòlica, aleshores dirigida per un jove noble, en Pau Rafiringa, prepara un programa d'activitats. Uns 20 membres de la Unió es reparteixen les 11 comarques al voltant de la capital, per presidir les assemblees dominicals, visitar les escoles i donar ànims als mestres aïllats. L'octubre de 1883, la nostra missionera haurà de convocar tots els caps de les parròquies i els mestres catòlics: « no és veritat, els diu, que el govern prohibeixi la religió catòlica, com diuen els protestants; al contrari, la reina i el primer ministre deixen tota la llibertat al respecte. Que els fidels no tinguin cap por de la persecució; és normal la persecució, doncs és la companya inseparable de l'Església Catòlica. Siguen les columnes de les seves esglésies. De vosaltres depèn la seva prosperitat o la seva ruïna... Jo no puc visitar-ho tot per mi mateixa, però els membres de la Unió Catòlica ho faran al meu lloc i en el meu nom ». No obstant això, molts catòlics són víctimes d'una veritable

persecució: hi ha mestres d'escola empresonats pels governadors de les províncies llunyanes de la capital i catòlics injustament portats als tribunals pels protestants; tots plegats deuran la salvació de llurs vides a les enèrgiques intervencions de la Victòria.

Només queda un religiós a Madagascar, el germà Rafael, que és membre de la Congregació de les Escoles Cristianes i que ha pogut escapar a l'exili per ser malgaix. Els seus superiors l'han deixat com a director general de les obres de l'església. És un religiós entusiasta i digne d'elogi; el seu zel, però, li fa creure que ho pot regentar tot segons la seva manera de veure, incloent les diverses associacions i, sobretot la Unió Catòlica. Més d'una vegada, la Victòria ha d'intervenir per restaurar la pau i l'harmonia entre tots; fins i tot, un dia ha de reprimir públicament el Germà Rafael, que no vol deixar a la Unió l'autonomia que li cal. Gràcies a la seva fermesa, la Unió Catòlica pot continuar segons el seu carisma inicial. Per inspirar més confiança, la Victòria es compromet a anar a visitar en persona, les llunyanes parròquies. S'esforça, també, no sense exposar-se a grans perills, en proporcionar ajuda econòmica a aquells cristians; però sobretot resa, dejuna i es mortifica per obtenir de Déu el retorn dels missioners.

Un bateig inesperat

El 1886, arriba la pau i els missioners, després de tres anys d'absència, poden tornar a les seves missions. El 29 de març fan una entrada solemne a Antananarivo. El dia de Pasqua, els membres de la Unió Catòlica venen a saludar el nou bisbe, Monsenyor Cazet, que fa poc ha estat nomenat vicari apostòlic de Madagascar. La missió particular de la Victòria arriba a la seva fi i torna al seu lloc humil de la parròquia; la seva activitat, però, continuarà en les seves obres benèfiques, especialment a favor dels leprosos i presoners. Durant molt de temps, ha sospirat per la conversió al catolicisme del seu marit. Pocs

dies després, en Radriaka és víctima d'una caiguda mortal i accepta el Baptisme en el darrer moment; el sacerdot de la parròquia de la catedral no es troba disponible, i la seva muller el bateja; fou el 14 de març de 1888.

Recordant aquest esdeveniment, sant Joan Pau II va comentar: «malgrat les grans dificultats de la seva parella, sabem la fidelitat que aquesta valenta esposa ha demostrat al sagrament del Matrimoni. El seu compromís havia estat segellat davant Déu, i no va acceptar cap ruptura. Malgrat tot, amb l'ajuda de la gràcia, ella va respectar el seu marit i va conservar sempre el seu amor, desitjant la seva conversió; al final, tal i com havia esperat, va tenir el consol de veure'l acceptar el Baptisme».

Després de la mort d'en Radriaka, la vídua porta un dol auster; com que ja no tenia obligació d'acompanyar el seu marit a la cort, no s'hi deixa veure gaire. La seva unió amb Déu esdevé més constant i més íntima que mai, gràcies als recessos espirituals on ella es considera com la més petita de les participants. També té cura del seu oncle, l'antic perseguidor dels cristians, el qual ara es troba rebutjat per la cort, arruïnat, malalt i abandonat per tothom.

El 1890, la salut de la Victòria es deteriora, però no deixa d'anar a visitar el Santíssim i els malalts. Quan la malaltia l'impedeix moure's, li porten l'Eucaristia. Aleshores, fa preparar la casa per tal que el Santíssim sigui rebut amb els honors reials. El 1894, la seva salut empitjora; el 15 d'agost, vol assistir a la processó de l'Assumpció. La fatiga que aquest esforç li ocasiona serà fatal per a ella. En les darreres hores, resa el Rosari sense parar i mor el dimarts 21 d'agost de 1894. «Immediatament després, diu un testimoni, el rostre de la morta esdevé lluminós i sembla somriure». El funeral es va celebrar a la catedral en mig d'una considerable assistència.

«Quan contemplem la figura de la Victòria, en mig de la jove Església d'aquest país, podem entendre millor el paper insubstituïble dels fidels laics, tan fortament fomentat pel Concili Vaticà II. Amb les seves meravelloses qualitats femenines, la nostra beata ha assumit les missions de l'evangelització, de santificació i d'animació. Ella sabia com desplegar una intensa activitat en harmonia amb tots els membres de l'Església» (sant Joan Pau II).

Que l'exemple de la beata Victòria Rasoamanarivo ens ajudi a perseverar en la fe mitjançant les proves d'aquesta vida i a promoure la civilització de l'amor fins al final!

Dom Antoine Marie
D.A.B.

- Per rebre (gratuïtament) la Carta de l'Abadia Sant Josep de Clairval, cal adreçar-se a l'Abadia, les dades de la qual s'assenyalen tot seguit.
- Rebrem amb molta gratitud totes les adreces de possibles lectors que ens facin arribar:
- Ajuts:

Transferència bancària: Caixa Duero (Madrid): C.C.C. 2104 - OF.:3335 - D.C.: 07 - Núm: 9113949609.
Xecs ordinaris en euros o en dòlars a nom de "Abbaye Saint-Joseph de Clairval".

Targeta de crèdit: cf. la nostra pàgina www.clairval.com

Fax: 03 80 96 25 29

E-mail: abbaye@clairval.com

<http://www.clairval.com/>

Abbaye Saint-Joseph de Clairval (Ed. catalana) ISSN: 1956-3914 - Dépôt légal: date de parution - Directeur de publication: Dom Antoine Beauchef - Imprimerie: Traditions Monastiques - 21150 Flavigny-sur-Ozerain.

ABBAYE SAINT-JOSEPH DE CLAIRVAL – 21150 FLAVIGNY-SUR-OZERAIN – FRANCE

Fax : 00 33 3 80 96 25 29 – E-mail : abbaye@clairval.com – Site : <http://www.clairval.com/>